

Sindikat pred odgovornimi nalogami

Zaostrena gospodarska situacija in naloge, ki so pred našo celokupno družbo pri izvajanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in razvoja samoupravljanja, zahtevajo tudi dobro akcijsko usposobljenost vseh subjektivnih sil v naši družbi in še posebno sindikata, kot najbolj množične organizacije delavcev. Sindikat mora v tem obdobju opravičiti vlogo in odgovornost v sistemu socialistične samoupravne demokracije. Ne sme se zadovoljiti z obstoječim stanjem, mora biti nosilec za spremembo stanja in odnosov, ki bo politično organiziral delavce da se bodo zavzemali za poglobljena vprašanja povečanja proizvodnje in izvoza, za umiritev rasti cen, za povečanje v reprodukcijskih celotah, odločanje o razporejanju dohodka, za urejanje socialne politike in podobno. Od besed je treba preiti k akcijam in motivirati svoje člane za samostojno politično delo.

Nosilec aktivnosti sindikalnega dela mora biti osnovna organizacija, ki pa mora vsebino svojega dela ustrezno zastaviti. Vse prepočasi se težišče sindikalnega dela pomika od tradicionalne »zastavitve« (Nadaljevanje na 3. strani)

zastaviti. Vse prepočasi se težišče sindikalnega dela pomika od tradicionalne »zastavitve« (Nadaljevanje na 3. strani)

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

**Vsem bralcem
čestitamo k
prazniku
dneva
republike —
29. novembru**

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Letos mineva 40 let od zgodovinskega, drugega zasedanja AVNOJ v Jajcu. To zasedanje ima prelomen značaj za razvoj socialistične revolucije v Jugoslaviji. Tu se je AVNOJ konstituiral kot vrhovni organ narodne oblasti v Jugoslaviji, s tem pa so tudi narodnoosvobodilni odbori postali organi ljudske oblasti. Tako je bil ustanovljen sistem nove politične oblasti, ki je baziral na pridobitvah NOV.

Odločitve II. zasedanja AVNOJ imajo značaj oblasti delovnega ljudstva. Osnovne odločitve so:

a) odločitev o vrhovnem zakonodajnem in izvršilno predstavniškem telesu Jugoslavije;

b) odločitev o odvzemu pravic begunski vladi v izgnanstvu;

c) odločitev o izgradnji Jugoslavije na federativnem principu;

d) odločitev o priključitvi Istre, Zadra, Reke in Slovenskega Primorja Jugoslaviji;

e) odločitev o odobritvi vrhov izvršilnega odbora AVNOJ in vrhovnega štaba NOV in POJ.

Na osnovi teh odločitev je formirano predstavništvo AVNOJ in izbran Nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije kot nova vlada nove Jugoslavije.

Z drugim zasedanjem AVNOJ 29. novembra 1943 je formirana nova družbena organizacija jugoslovanske skupnosti, kjer osnovo ljudske oblasti predstavljajo narodnoosvobodilni odbori. Na temelju tega se je tudi v Sloveniji plenum OF konstituiral kot Slovenski narodnoosvobodilni svet.

V tej številki:

● Blagovni krediti dražijo poslovanje — na 3. strani.

● 13. decembra bodo volitve v delavski svet, disciplinsko komisijo in samoupravno delavsko kontrolo. Kje bomo volili? — na 4. strani

● Kako se hranijo v sosednjih delovnih organizacijah — na 4. in 5. strani.

● Kako izboljšati kvaliteto efektivnih sukancev — na 5. in 6. strani.

● Varujmo svoj sluh — na 6. in 7. strani.

● Predstavljamo vam direktorja proizvodnega sektorja — na 8. strani.

● Zakaj mora biti nadurno delo obvezno — na 10. strani.

● Mladi in njihove perspektive — na 10. strani.

Vrhovni komandant NOV in PO Jugoslavije in generalni sekretar KPJ Josip Broz-Tito bere poročilo 29. novembra 1943

(iz arhiva NOV, Ljubljana)

40 let od 2. zasedanja AVNOJ-a

Pohod slovenske delegacije na 2. zasedanje AVNOJA — 29. novembra 1943 v Jajce

A. BRIC

10. nadaljevanje

Z Albinom sva Henriku zapala najino veliko željo, da bi videla vrhovnega komandanta tovariša Tita. Henrik naju je odpeljal v ozko, strmo ulico. Povedal nama je, da gremo v malo bosansko hišico, ki je v bližini porušenega zvonika neke pravoslavne cerkve, v zgornjem delu mesta. Tam Tito živi in dela s svojimi najožjimi sodelavci. Mogoče je še Izanc na straži, pa nam bo povedal, če je tu. Drugače pa ga bomo videli zvečer na zasedanju. Počasi smo se vzpenjali po ozki, s kamni tlakovani strmi ulici. Izza ovinka je po ulici navzdol prihajalo nekaj oficirjev, z njimi je šel tudi velik pes polčjak. »Drugi je Tito«, nama je šepnil Henrik. Čeprav sem o njem že veliko slišal, njegove slike nisem še videl, me je njegova živa podoba, plemenitost njegovih potez tako prevzela, da sem kar okamenel. Stal sem kot pribit in niti ne vem, če sem pozdravil ali ne, ko so šli mimo nas. Iz otopelosti me je zbudil Albin, ki me je sunil pod rebra. Gledali smo za njim, a kmalu so se skrili za naslednji ovinek.

Tito s svojimi najožjimi sodelavci. Po odpeti himni »Hej Slovani...« je stopil na govorniški oder dr. Ivan Ribar in pričel s krepkim glasom: »Tovariši odposlanci, pričujem drugo zasedanje Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije...« Njegov glas je bil krepak in zvoneč, a na obrazu so bile videti težke poteze; pred dvema dneva mu je padel drugi sin.

Po referatu o delu AVNOJ-a, ki ga je podal dr. Ivan Ribar, so sledili kratki pozdravi predstavnikov Srbov, Hrvatov, Črnogorcev, Vrhovnega štaba, Komunistične partije Jugoslavije, žena in mladine. V imenu Slovencev je zborovanje pozdravil Josip Vidmar. Zatem je bilo izvoljeno delovno predsedstvo in druge komisije, nato je bil krajši odmor.

Po odmoru je na govorniški oder stopil tovariš Tito, dvorana je grmela od navdušenja in pozdravljanja. Stal je mirno pred nami, revolucionarni voditelj svojega ljudstva, kateremu je posvetil vse svoje življenje. Našo narodnoosvobodilno borbo je razčlenil v štiri etape:

prvič: na kapitulacijo Jugoslavije in začetek ljudske vstaje, ki

ditve Jugoslavije kotčasne narodne vlade...

Govoril je več kot eno uro, prikazal potek vojaškega in političnega boja, prikazal izdajo begunske vlade in hudodelsko igro Draže Mihajloviča in drugih predstavnikov begunske vlade. Svoj referat je tovariš Tito končal:

»Borba naših narodov in uspehi, ki smo jih dosegli s svojo slavno Narodnoosvobodilno vojsko in partizanskimi odredi, so nam ustvarili pri vsem naprednem svetu velike simpatije, ustvarili so vse pogoje, da naši narodi uresničijo svoje težnje svobodno, resnično demokratično Jugoslavijo.«

V dvorani je spet grmelo od navdušenja in vzklikov: Tito, Tito...

Po govoru vrhovnega komandanta NOV in POJ Tita so se zvrstili številni govorniki; mladi, stari, politiki, komandanti brigad — divizij, predstavniki Hrvatov, Srbov, Slovencev in drugih narodov Jugoslavije. V velikem številu so se diskusij in razprav udeleževali tudi slovenski delegati. General Avšič je govoril kot predstavnik Glavnega štaba NOV in POS, poudaril je zavest Slovencev v novi Jugoslaviji, Boris Kidrič je diskutiral o koncepciji begunske vlade in dokazal, da more slovenski narod docela suvereno živeti v novi Jugoslaviji, v razpravo so se vključevali še nešteti slovenski delegati. Proti jutru se je pričel najodločilnejši del zasedanja, sprejetih je bilo vrsto deklaracij z naslednjimi sklepi:

— da se protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije konstituira v vrhovno zakonodajno in izvršno predstavniško telo Jugoslavije, vrhovno predstavništvo suverenosti narodov in države Jugoslavije kot celote in da se vzpostavi nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije kot organ z vsemi obeležji ljudske vlade, preko njega pa bo protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije opravljal svojo izvršno funkcijo;

— da se izdajalski jugoslovanski begunski vladi odvzamejo vse pravice zakonite vlade Jugoslavije, posebej pa še, da bi kjerkoli ali pred komerkoli predstavljale narode Jugoslavije;

— da se pregledajo vse mednarodne pogodbe in obveznosti, ki so jih v inozemstvu v imenu Jugoslavije sklenile begunske vlade, zaradi njihovega razveljavljanja ali ponovne odobritve in da se ne priznava nobene ponovne pogodbe ali obveznosti, ki jih bo v prihodnje še sklenila tako imenovana begunska vlada;

— da se Jugoslavija zgradi na demokratičnem federativnem načelu kot državna skupnost enakopravnih narodov;

— da se vsi ti sklepi formulirajo v posebnih sklepih protifašističnega sveta.

Zasedanje je sprejelo tudi še več sklepov:

— o vrhovnem zakonodajnem in izvršnem ljudskem predstavniškem telesu Jugoslavije in NKOJ kot časnim organih vrhovne ljudske oblasti v Jugoslaviji za čas narodno osvobodilne vojne;

— o odvzemu pravic zakonite vlade Jugoslavije, imenovani jugoslovanski vladi v inozemstvu;

— o prepovedi vrnitve v domovino kralju Petru II. Karađordjeviću;

— o zgraditvi nove Jugoslavije na federativnem načelu;

— o priznanju in hvaležnosti narodno osvobodilni vojski;

— o uvedbi naziva maršala Jugoslavije v NOV in POJ;

— o odobritvi odlokov, naredb in izjav izvršnega odbora protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije in Vrhovnega štaba NOV in POJ;

— o potrditvi odloka Slovencev, o priključitvi Slovenskega Primorja in Istre Jugoslaviji;

— o potrditvi odloka o ustanovitvi Državne komisije za ugotavljanje njegove hudodelstva.

Na zasedanju je bilo izvoljeno tudi novo, še večje predsedstvo Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije, z dr. Ivanom Ribarjem na čelu. Od Slovencev so bili v to predsedstvo izvoljeni: Edvard Kardelj, Boris Kidrič, France Leskovšek, Josip Rus, Josip Vidmar, Jaka Avšič, France Bevk, Josip Jeras, Metod Mikuž in Tone Fajfar.

Takoj po zasedanju je bila seja predsedstva Protifašističnega sveta, kjer je bil na predlog slovenske delegacije, predlog je podal Josip Vidmar, soglasno sprejet sklep o podelitvi naziva maršala Jugoslavije vrhovnemu komandantu NOV in POJ Josipu Brozu-Titu.

V dvorani je nastalo nepopisno navdušenje in vzkliki, pred dvorano pa so v meglenem deževnem jutru pričeli plesati kolo. Bilo je zgodaj zjutraj 30. novembra 1943, obrisi nove Jugoslavije so bili povsem jasni in nihče ni dvomil, da bodo kmalu popolnoma uresničeni. Ko je tovariš Tito odhajal iz dvorane, je še vzkliknil: »Tovariši, nasvidenje na tretjem zasedanju AVNOJ v Beogradu!«

Dan je bil deževen in meglen, kar nam je prišlo zelo prav zaradi morebitnega bombardiranja mesta. Predvidevalo se je, da je v mestu več ustaških somišljenikov, pa tudi agentov, ki bi lahko preko radio zvez sporočili svojim v Banja Luki ali v Zagrebu o dogodkih v Jajcu. Prav iz teh dveh mest so letali nadzorovat to področje avioni. Še vedno so veljali izredni ukrepi omejenega gibanja po mestu.

Se nadaljuje

Pričetek II. zasedanja AVNOJ-a. Pevski zbor Gledališke narodne osvoboditve je zapel »Hej Slovani...« 29. novembra 1943 (iz arhiva NOV, Ljubljana)

Ko se je povsem znočilo smo odšli pred obnovljen Kulturni dom. Vse mesto je bilo zatemnjeno, izkopljen je bil električni tok, izvedeni so bili izredni varnostni ukrepi, gibanje je bilo dovoljeno le s posebno propustnico. Pred dvorano Kulturnega doma je bila velika množica ljudi: vojakov, civilov, hodž, žena, muslimank, mladine, Srbov, Hrvatov, Slovencev, Makedoncev, Bosancev, Dalmatincev in Črnogorcev. Izredno pestra množica delegatov iz vse Jugoslavije. Med njimi pa je bilo tudi veliko partizanskih komandantov in oficirjev. Vsa ta množica je stopala v dvorano, ki je sprejela nad 300 ljudi. Počasi se je vse umirilo. V dvorano je vstopil tovariš

je v svojem začetku dobila oblike ustvarjanja številnih partizanskih odredov za boj proti okupatorju;

drugič: preraščanje partizanskih odredov v redne vojne enote, bataljone, brigade, divizije ter ustanovitev Narodno osvobodilne vojske Jugoslavije;

tretjič: preraščanje narodnoosvobodilnih odborov v pravo ljudsko oblast in ustanovitev Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije;

četrtič: na razdobje, ki ga preživljamo zdaj, to je prenehanje Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije iz občestranskega telesa v najvišje zakonodajno telo in ustanovitev Nacionalnega komiteja osvobo-

Blagovni krediti dražijo poslovanje

Devetmesečni poslovni rezultat letošnjega leta je dober. Proizvodnja enojne preje je v okviru načrtovane in 4 % večja od lanskoletne, sukane preje pa 7 % nad načrtovano, predvsem na račun efektne sukalnice, kjer je planska obveznost realizirana le 45 %. Plan previjalnice je prav tako dosežen v celoti. Prodaja je potekala ugodno, z nekaterimi težavami pri izvozu.

Finančni učinki sledijo proizvodnim in so celo nad načrtovanimi; delež izvoza, dosežen s konvertibilnim prilivom (vklj. z izvoznimi stimulacijami) je 17 %. Ob začasnem razporeditvi čistega dohodka smo realizirali planske naloge na področju osebnih dohodkov, skupne porabe in sredstev za poslovni in rezervni sklad.

Vendar ni računati, da bo do konca leta poslovni uspeh bistveno boljši, ker so novi nakupi surovin zaradi višanja cen deviz, znatno dražji. Na devetmesečni poslovni uspeh imajo vpliv tudi novi predpisi za zaostrovanje plačilne discipline. Rezultat tega je, da smo dobili vso prodano blago plačano oz. pokri-

te terjatve z menicami ali garancijami.

V devetmesečnem poslovanju stopata v ospredje predvsem dva problema: oskrba s surovinami, ki je zaradi manjkajočih deviznih sredstev vedno težja, medtem, ko se drugi problem kaže v pomanjkanju denarja, ker kupci namesto z denarjem plačujejo nakupe z menicami. To nas spravlja v težave, saj moramo naše nakupe surovin plačevati z denarjem, pogosto tudi vnaprej z avansi od 30 do 60 dni. S plačili kasnije tudi tuji kupci, prilivi od izvoza pritekajo na naš račun šele v 30 do 90 dneh, plačila iz Alžira pa kasnije tudi do pol leta.

Problem v oskrbi s surovinami se kaže v tem, da moramo za nabave najemati čedalje več deviznih dolgoročnih in kratkoročnih blagovnih kreditov, ker v nasprotnem primeru ne bi mogli zagotoviti dovolj surovin za proizvodnjo. To pa podraži naše poslovanje.

Decembra lani smo na primer uporabili kratkoročni blagovni kredit zahodnonemške firme, katerega smo morali odplačati v roku 6 mesecev. Ko smo prejeli vlakno, je znašala cena 114,88 din za kg, ob odplačilu kredita pa smo zaradi devaluacije dinarja plačali vlakno po devizni ceni v vrednosti 154,43 din za kilogram, torej 34 % dražje kot je bila nabavna cena ob nakupu. Samo v razdobju šestih mesecev smo morali obračunati kurzno razliko 11.867.000 din, ki bremeni naš dohodek.

Najeli smo tudi dolgoročni kredit pri italijanski firmi na pet let in pol, za acrilno vlakno. Tudi ob odplačilu tega dolga bo vlakno neprimerno dražje, saj nas poleg kurzne razlike bremeni tudi obresti.

Na enoletni blagovni kredit smo kupili tudi 100 ton ameriškega bombaža, do konca leta pa ga bomo kupili še okoli 800 ton.

Kolikor so blagovni krediti po eni strani ugodni, ker lahko pravočasno nabavimo surovino, pa zahtevajo v poslovanju mnogo dodatnih opravil za pripravo dokumentacije, predvsem pa imajo zaradi devaluacije dinarja tudi to slabo stran, da podražijo poslovanje. Za primer: Vlakno, ki smo ga kupili v decembru 1982, smo predelali v prejo že v prvem četrtletju 1983 in prodali prejo po tedanjih cenah. Vlakno na kredit pa odplačujemo po visoki ceni, ki bo ob zapadlosti plačil celo višja od tedanjih prodajnih cen preje, kurzna razlika in obresti pa bremene naš dohodek, katerega pa ne moremo vkalkulirati v prodajne cene v naslednjem obdobju. Zato bomo tudi v bodoče blagovne kredite najemali le za nabavo manjkajočih surovin, ki jih ne bomo mogli zagotoviti iz drugih virov.

Na koncu naj še pripomnimo, da smo celotna sredstva, ki smo jih namenili za poslovni sklad in amortizacijo in jo nismo uporabljali za investicije, katere so omejene, uporabili kot obratna sredstva, in komaj zadoščajo za kritje inflacije, ki je bila v letošnjem devetmesečju najvišja po vojni.

A. K.

(Nadaljevanje s 1. strani)

ščitne funkcije sindikata k pomembnim vprašanjem družbeno ekonomskega položaja delavca v združenem delu, k nalogam, ki so naložene sindikatu tako z Ustavo SFRJ kot z resolucijo zadnjih sindikalnih kongresov. Pogoji gospodarjenja in pridobivanja dohodka, načrtovanje razvoja, združevanje dela in sredstev, in dohodkovni odnosi v reprocelotah, gospodarjenje z družbenimi sredstvi, so še vedno premlokrat ali pa sploh niso predmet razprave na sindikalnih sestankih ali pa jih obravnavajo le njihovi najožji organi. Skozi takšne aktivnosti se omogoča tudi uresničevanje zaščitne funkcije sindikata za socialno varnost delavcev.

Sindikalna organizacija mora skrbeti, da politična gibanja ne potekajo samo v smeri uresničevanja zahtev in pravic in napenjanja politične situacije, temveč da vodi politične akcije med dolžnostmi in pravicami delavcev, da odkriva vzroke posameznih problemov in predlaga rešitve, da uveljavlja odgovornosti za izvajanje in da

s svojim zastavljenim konceptom dela uspeva, da se stališča in zahteve sindikata uveljavljajo v sklepih samoupravnih organov in v samoupravnih splošnih aktih delovne organizacije.

Seveda pa je za organizirano politično delo potrebna aktivnost sindikalnih delavcev in predvsem vodstva organizacije, usposobljenost, prodornost in sodelovanje z Zvezo komunistov in Zvezo socialistične mladine. Kajti nihče ne bo sindikatu ponujal rešenih problemov, sam bo moral organizirati obravnave med članstvom za posamezna vprašanja in pozivati strokovne službe za sodelovanje. Le tako bo uspeval, da se bodo stališča sindikata vključila v samoupravne odločitve in tudi uresničila.

Sindikat bo moral za uresničevanje zastavljenega programa razvijati takšne oblike in metode dela, ki bodo zagotovile politični značaj dela in zagotavljal, da bo posamezni član sindikata sam sodeloval v uresničevanju dogovorjenih stališč v organih, kjer se sprejemajo odločitve.

M. K.

Občni zbor sindikata

Po sklepu predsedstva RS ZSS in Občinskega sindikalnega sveta Litija je potrebno opraviti občne zборе osnovnih organizacij sindikata do 20. decembra letos.

V pripravah na občne zборе je potrebno upoštevati, da bodo ti vsebinsko in organizacijsko dobro pripravljani in, da bodo delavci lahko v pripravah nanje in na njih lahko kritično in samokritično ocenili dosežene uspehe in tudi opozorili na slabosti, ki se pojavljajo pri delu organizacije. Zato je potrebno na občnih zbora temeljito proučiti dejavnost osnovne organizacije in njenih oblik povezovanja v delovni organizaciji. Pri tem je potrebno ugotoviti, kako člani zveze sindikatov oblikujejo politiko in stališča osnovne organizacije in kako izvršni odbor kot izvršilnopolitični organ osnovne organizacije uresničuje stališča v procesu sprejemanja samoupravnih odločitev v DO. Potrebno je oceniti tudi povezave osnovne organizacije v aktivnosti občinske in republiške organizacije zveze sindikatov in sindikatov dejavnosti.

Ugotovitve in ocene, sprejete na občnem zboru, morajo biti podlaga za pripravo programa dela osnovne organizacije, pri čemer je potrebno izhajati iz usmeritev dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, kongresnih resolucij in lastnih usmeritev.

Za občne zборе so pomembne tudi kadrovske priprave, kajti

od dobrega vodstva sindikata je odvisno v mnogočem aktivno delo osnovne organizacije.

Evidentirani kandidat za vodstvo sindikata (za izvršni odbor in predsednike osnovnih organizacij) mora biti sposoben:

— da se zna uspešno spopadati s sedanjimi problemi in da s konkretnim delom dokazuje uspešnost pri uresničevanju stabilizacijske politike in nadaljnega razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja;

— da uživa v svoji samoupravni delovni skupini ugled in da je že z dosedanjim družbenopolitičnim delom in družbenim angažiranjem dokazal svojo ustvarjalno zavzetost in sposobnost sodelovanja pri oblikovanju predlogov za rešitve posameznega vprašanja.

Vodstvo našega sindikata še ni določilo točnega datuma, vsekakor pa bo občni zbor v decembru in v predvidenem roku. Aktivnosti za pripravo bodo izvedene tudi na sestankih samoupravnih delovnih skupin konec meseca novembra in v začetku decembra, kjer bomo obravnavali poročilo o delu sindikata v preteklem obdobju in predlagali kandidate za izvršne odbore osnovnih organizacij sindikata.

M. K.

Pred volitvami

Delavski svet je določil, da bodo volitve v samoupravne organe t. j. delavski svet, odbor samoupravne delavske kontrole in disciplinsko komisijo 13. decembra letos.

Ker večji del volilnih opravil odpade na sindikat, je ta že pričel s svojimi aktivnostmi. 20. novembra bodo končane kandidacijske konference po samoupravnih delovnih skupinah, kjer bo vsaka SDS evidentirala enega (ali več) svojih kandidatov v delavski svet in možne kandidate v ostala dva organa. Po opravljenih kandidacijskih konferencah bo vodstvo sindikata oblikovalo enotno kandidatno listo delovne organizacije in sklicalo zbere delavcev za potrditev. Vsi delavci namreč volimo celotne organe in ne samo svojega delegata, zato je potrebno, da kandidatno listo pred glasovanjem tudi potrdimo. Tako sprejeto kandidatno listo bo sindikat 3. decembra predložil volilni komisiji, ta bo preverila skladnost z zakonom in našim statutom in jo objavila.

Volitve bo vodila volilna komisija, na voliščih pa glasovanje volilni odbori.

Volilna komisija je za delavce posameznih organizacijskih enot določila naslednja volišča:

I. VOLIŠČE — (prostori bivšega obratovodstva) — tu bodo volili delavci čistilnice odpadkov, čistilnice, mikalnice, česalnice, predpredilnice, melanzirnice, remont mikalnice, remont predpredilnice in čistilna kolona predpredilnice, remont OE, laboratorij in vodstvo proizvodnega sektorja ter rezerva predpredilnice

II. VOLIŠČE — (garderoba predilnice I) — tu bodo volili delavci vseh predilnic bombaža in sintetične, remont predilnice sintetične s čistilno kolono, remont predilnice bombaža s čistilno kolono, valjčkarna in rezerva predilnic

III. VOLIŠČE — (garderoba sukalnice) — tu bodo volili vsi delavci iz sukalnice, efektne sukalnice, rezerva sukalnice, rezerva efektne sukalnice, remont sukalnice s čistilno kolono, zbiralnica cev, vlagalnica in montažna skupina

IV. VOLIŠČE — (v gasilskem domu) — tu bodo volili delavci iz mehanične delavnice, mizarске delavnice, elektrodavnice, zidarske skupine, kotlarne, remont klima naprav, vodstvo sektorja vzdrževanja, delavci zunanjega transporta, obrata družbene prehrane in gasilci

V. VOLIŠČE — (poslovna stavba — sejna soba finančnega sektorja) — tu bodo volili delavci kadrovske splošnega sektorja, komercialnega sektorja, finančnega sektorja in snažilke.

I., II. in III. volišče bo odprto od 5. ure zjutraj do 15. ure popoldan, IV. in V. volišče pa od 6. do 14. ure.

Opomba: Volitve so organizirane na isti dan kot je izplačilo osebnih dohodkov, predvsem zaradi tega, da bodo prišli zanesljivo volit tudi tisti delavci, ki so ta dan iz kakršnihkoli vzrokov odsotni z dela. Zavedati se moramo, da so volitve ena izmed temeljnih dolžnosti delavca v združenem delu in da na ta način izkazujemo tudi pripadnost kolektivu in samoupravnemu sistemu. Zato pričakujemo tudi na letošnjih volitvah, tako kot v preteklih mandatih, polnoštevilno udeležbo.

Ukinjeni dve SDS

Na oktobrski seji je delavski svet sprejel predlog sindikata za ukinitve dveh samoupravnih delovnih skupin, in sicer

a) remonta sukalnice in čistilne kolone in montažne skupine ter remonta klima naprav. Delavci te samoupravne delovne skupine se bodo razporedili v SDS sukalnice, delavci remonta klima naprav pa v SDS mehanična delavnica, ter

b) SDS mešalnica. Delavci te SDS se vključijo v ustrezne SDS predpredilnice.

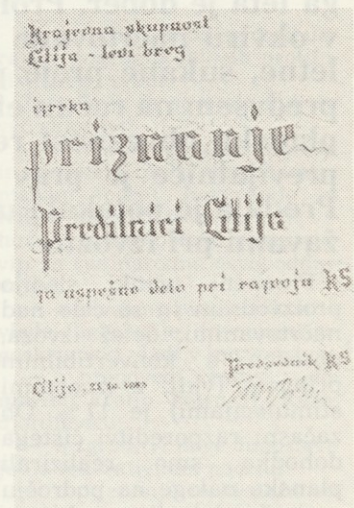
Sprememba oziroma ukinitve je bila potrebna predvsem zaradi izvedene reorganizacije proizvodnega sektorja in sektorja vzdrževanja, kateri je potrebno prilagoditi tudi samoupravno organiziranost. V mešalnici pa se je število delavcev od ustanovitve SDS zmanjšalo na 7 in še ti delajo v izmenah, zato je bolj smotrna priključitev v ustrezne SDS predpredilnice.

Samoupravni delovni skupini remont mikalnikov in predpredilnice s čistilno kolono in remont predilnic s čistilno kolono in valjčkarno, pa bosta tudi v okviru proizvodnega sektorja še nadalje samostojni.

Ker se število delegatov delavskega sveta oblikuje po številu samoupravnih delovnih sku-

pin, bo po ukinitvi dveh SDS imel odslej 33 delegatov.

M. Kralj

Na proslavi ob prazniku krajevnih skupnosti Litija so nam podelili priznanje za uspešno delo pri razvoju krajevnih skupnosti Litija, Levi breg.

Kako se hranijo v sosednjih delovnih organizacijah

Prehrana naša vsakdanja

Nedavno podražitev prehrane v naši menzi je spremljalo tudi nekaj burnejših razpravljanj. »Kosilo se je podražilo kar za 160 odstotkov. Kako to?« Ko pa zve za novo ceno pa pravi, da ni tako drago, seveda, prej je bilo pre poceni; več kot pol leta skoraj zastoj.

Pa se najde drugi, ki pravi, da bi morali, malo manj seveda, podražiti že prej in sedaj ne bi bilo tolikšnega skoka. Tudi to drži — vendar so bili mnogi raje tiho, saj je bilo res tako poceni.

Ob vsaki podražitvi se zmanjša število naročnikov kosil, ostanejo le tisti, ki nimajo druge izbire. Drugi se ponovno priključijo, ko postane pri nas zopet ceneje, kot drugod. To se dogaja z leta v leto. Pred podražitvijo, septembra letos, je prihajalo po kosilo (za 50.—din) povprečno 90 delavcev, od oktobra dalje pa se v naši menzi opoldan hrani (po 130.—din) le okoli 30 delavcev.

Obračunska vrednost blokov za malico se je tudi povečala, zanj pa dobimo toliko kot prej: ali toplo malico, ali po izbiri (razen cigaret in pijače), kar se dobi pri šanku. Nekateri menijo, da bi morali dobiti več, če je vrednost bloka večja. Ne razumejo, da ta vrednost služi le za obračun sredstev, ki smo jih na-

menili za toplo prehrano (za delavce iz neposredne proizvodnje iz celotnega prihodka 1430.—din, za ostale pa iz sredstev za skupno porabo 900.—din).

Večina delavcev pa je s prehrano pri nas prav zadovoljna.

Morda vas zanima, kako imajo to organizirano drugod v naši občini? Pa si pogledjmo nekaj delovnih organizacij v naši soseščini.

IUV — TOZD Usnjarna Šmartno

Od 684 zaposlenih delavcev jih v njihovi menzi malica 667, sedemnajst pa ima zdravniško potrdilo za diet-

no prehrano. Ker pa te ne pripravljajo, dobijo bone za trgovino, kjer si kupijo hrano, kakršna jim ustreza. Bone dobijo tudi šoferji za tiste dneve, ko ne morejo malicati v tovarni, niso pa odsotni toliko česa, da bi jim pripadala dnevnicca. Ob nedeljah, praznikih in prostih sobotah dobi bone še 8 vratarjev.

Imajo menzo, tako kot pri nas. V njej pripravljajo toplo malico dopoldan in popoldan. Nočna izmena dobi pripravljene pakete mrzle malice.

Za malico delijo bloke, za katere mora vsak prispevati po 7 din ali 217 din za 31 dni. Za regres za proizvodne delavce namenijo 1436,50 din (6,50 din več kot mi), za administrativne delavce pa, kot mi 900.— din. Ugotavljajo pa že, da je ta znesek (ki je tudi določen po sporazumu) že prenizek glede na današnje cene živil.

Poleg tople ali nočnega paketa mrzle malice lahko v menzi kupijo, vendar le za denar, salamo, pašteto, sir, ribe, jogurt, sokove, Stil, Radensko. Cene malic za zunanje — npr. delavce iz drugih delovnih organizacij, ki občasno kaj delajo pri njih — znaša 100.— din.

Pripravljajo tudi kosila. Cena teh je 100 din za domače delavce in 150.— din za tuje. Povprečno kosijo 60 delavcev na dan.

Lesna industrija Litija

— zaposlenih 515 delavcev.

Tudi tu pripravljajo toplo malico v svoji menzi za dopoldansko in popoldansko izmenno, za delo ponoči pa dobijo denar — 33.— din za delovni dan. Toliko dobi tudi 22 delavcev, ki imajo dieto, seveda na podlagi zdravniškega potrdila. Menza in kuhinja je v Zagorici.

V Lesni imajo še dva zunanja obrata — TOZD Furnir, nasproti železniške postaje Litija in TOZD Mizarstvo — stavbno pohištvo, ki je v Šmartnem. Njim vozijo hrano v termovskih posodah, v obratih pa imajo jedilnice.

Delavci iz Lesne prispevajo za vsak blok za malico 12.— din. Zanj dobijo eno vrsto malic, drugo hrano in kosilo plačajo posebej. Blok za malico ni obvezno kupiti (12.— din) vendar namesto tega ne dobijo nič drugega.

Ekonomska vrednost malice je 100.— din in toliko plačajo zanje zunanji delavci — obiskovalci, šoferji itn.

Kosilo za domače delavce, če jedo v tovarniški jedilnici stane 100.— din, za tuje pa 140.— din. Toliko morajo odšteti tudi tisti domači, ki nesejo kosilo domov. Dnevno pripravijo 28 kosil — večino za delavce, ki stanujejo v samskem domu.

Kovina Šmartno

Vsi zaposleni v Kovini dobijo za toplo malico bone v vrednosti 1190.— din, ki jih lahko porabijo v gostilni Majolka — Gostinsko podjetje Pošta. Tu stane en obrok 85 din in ko jim poidejo boni, ti zadostujejo za 14 malic, plačujejo z denarjem.

Gradmetal Litija

Tudi tu dobijo bone gostinskega podjetja Pošta, le z malo razliko. Delavci iz neposredne proizvodnje dobijo bone v vrednosti 1300.— din, pisarniški delavci pa za 900.— din. Kolikokrat lahko s tem malicajo — malica stane 85.— din, si izračunajte sami.

Mizarstvo Litija

Trideset zaposlenih odhaja na malico v bližnji bife »Pri banki«. Malica stane 80.— din — delavci pa dobijo za to bone v vrednosti kot določa sporazum. Razume se, da je to manj kot toliko malic kot je delavnih dni v mesecu. Ko boni poidejo, kupujejo malico z denarjem.

Malico kuhajo tudi v gostilni »Borišek«. Cena je malo nižja kot drugod — en obrok stane tu 70.— din. Pripravljeno kosilo stane 160.— din — vendar je to le ob sredah, sicer pa je hrana po naročilih dražja.

Podobno je verjetno tudi drugod. Med drugim lahko ugotovimo, da je cena hrane povsod tako visoka, da denar, ki je za to namenjen po družbenem sporazumu nikjer ne zadostuje. Povsod morajo delavci še sami prispevati, tako kot nekdanj — po 5 din — tudi pri nas. Tam kjer imajo svoje menze — Lesna, Usnjarna — lahko delavci dobijo tudi več hrane, če želijo — dvojno porcijo. V tovarni Usnja dajejo celo večji zalogaj delavcem iz neposredne proizvodnje, ker

tudi več potrebujejo in zanje namenjajo več denarja. Tako je tudi v Lesni — kuhar je vesel, če delavci radi jedo, kar jim je pripravljen.

Okusa in kvalitete toplih malic pa nisem preverjal in zato tega ne primerjam. Saj vemo koliko ljudi ima razli-

čen okus. Enemu bolj ugaja to, drugemu ono — za vse pa nikoli ni dobro. Malce smo razvajeni, in kar pozabljam, da imamo pri nas urejeno prehranjevanje kot le malokje. Tudi cene niso najvišje.

M. M.

Kako izboljšati kvaliteto efektnih sukancev

Komisija za reklamacije se je sestala v širšem sestavu. Vabljeni so bili tudi strokovni delavci iz proizvodnega sektorja, ki poleg količinske skrbijo tudi za kvaliteto proizvodnje. Na komisiji smo temeljito razpravljali o vzrokih in posledicah reklamacij naših kupcev glede kvalitete naše preje in sukancev.

Poročilo komisije smo posredovali tudi delavskemu svetu, ki je do teh problemov sprejel svoja stališča.

Tudi glede kvalitete efektnih sukancev je bilo več pripomb. V glavnem so bila to opozorila kupcev, nekaj pa je bilo tudi odškodninskih zahtevkov. Zato štejem za svojo dolžnost, da seznanim delavce naše tovarne z objektivnimi in subjektivnimi vzroki za nekvalitetne sukance. Zavedati se moramo, da so ti sukanci zelo dragi in da že z najmanjšim zahtevkom izgubimo mnogo denarja.

V osnovi so vsi efektni sukanci (razen redkih izjem) sestavljeni iz treh komponent in sicer: temeljne niti, efektne niti in fiksirne oziroma vezne niti. Največji problem, s katerim se srečujemo v sukalnici efektnih sukancev, je problem temeljne niti, za katero je potrebna dovolj visoka Nm in pa velika trdnost preje. Za izdelavo efektnih sukancev od Nm 3 do Nm 5 potrebujemo za temeljno nit prejo Nm 40 iz poliesterskih vlaken s

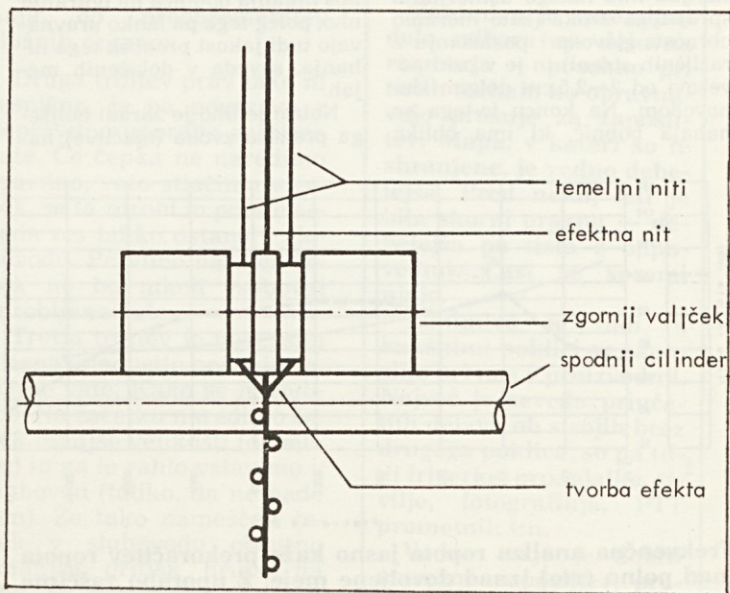
trdnostjo nad 20 tkm. Zaradi nizkih denžaj vlaken pride v preji Nm 40 premalo vlaken v prerezu in te trdnosti v nobenem primeru ne dosežemo, zato ti dve niti, ki tvorita temeljno nit ne vzdržita obremenitve, ki jo zahteva izdelava efektnega sukanca. Za višje številke efektnih sukancev (od Nm 5 naprej) pa se moramo posluževati filamentnih niti, ker v naši predilnici lahko predemo najvišje Nm iz PAN ali poliesterskih vlaken le do Nm 40. Da bi rešili trdnost temeljne niti smo zavestno namesto dveh niti Nm 40 dali kot temeljno nit samo eno in to Nm 24 levo vito (vse normalne Nm so desno vite). Tu pa nastane problem pri nasuku efektne niti. Ta se neenakomerno nasukava na temeljno nit. Tvorijo se gosenice, nastajajo mesta brez efektov, zaradi dodatnih zavojev temeljne niti le-ta poka ipd.

Skušal bom nazorno prikazati razliko med normalno izdelavo efektnih sukancev in izdelavo v sili razmer.

Slika A: pravilna izdelava efektnih sukancev

Slika nazorno prikazuje pravilno napeljavo dveh temeljnih niti in pa efektne niti. Pri tej napeljavi ni možno, da bi se efekt na nit oddaljevala od temeljne, ker je vpeta med dve temeljni

(Nadaljevanje na 6. strani)

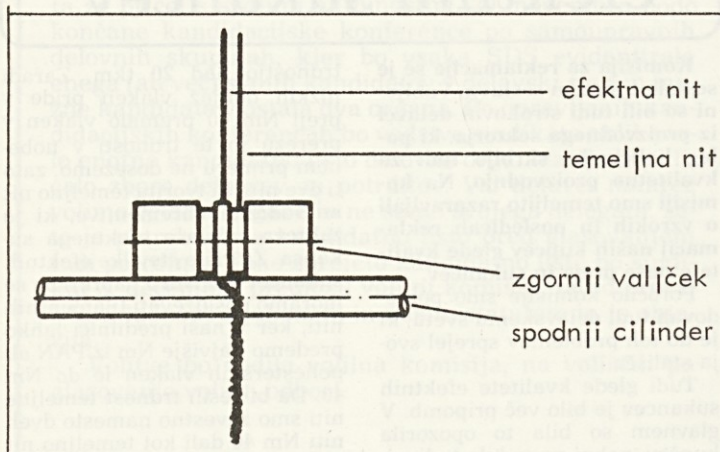
Slika A

(Nadaljevanje s 5. strani)

niti. Nasuk je enakomeren, tvorba gosenic je onemogočena, ker se vlakna, ki štrlijo iz efektne preje upredejo med temeljni niti, kar stabilizira nasuk. Ob pretgu ene temeljne niti se zaradi obratne smeri zavojev, kot jih ima temeljna nit, pretрга tudi druga in s tem se prekine nadaljna nepravilna izdelava sukanca. Tako se pravilno izdelujejo vsi procentni efektni sukanca, kot so: boucle, frisse, loop ipd.

Slika B: nepravilna napeljava pri izdelavi procentnih sukancev

Slika prikazuje način napeljave, kakršna je pri nas. Vidimo le eno temeljno in eno efektno nit. Vlakna, ki štrlijo iz efektnih niti se nimajo kam upredati, ker se tu z dodatnimi zavoji še bolj zapira, zato je nasuk efektnih niti nestabilen. Pri prehodu med prstanom in travelerjem, kjer nastaja največje trenje, pride do kopičenja nasuka, tvori se tako imenovane gosenice; možnost tvorbe gosenic je tudi od izstopa predsukanca pa vse do navitja na kops. Zaradi oddaljevanja efektne niti od temeljne niti (preskakovanja) pride do neena-

komernega nasuka. Zaradi dodatnih zavojev pri tem nastanejo mesta brez efektov ipd.

Vsem tem napakam se bomo lahko izognili le, če se bomo držali osnovnih zakonitosti efektne sukanja.

Kupci naših izdelkov so nam reklamirali tudi odstopanje v Nm. Pri številčenju efektnih sukancev ne obstajajo standardi v kolikšni meri lahko odstopajo Nm sukancev v + ali -. Želja kupcev je le, da odstopanje ni preveliko. Nm efektnih sukancev lahko korigiramo le z dodajanjem ali odzemanjem efektne niti. Žal je že pri vsaki, še tako majhni spremembi Nm, izgled sukanca drugačen od vzorca. Zato se o takih popravkih sproti dogovorimo s kupci.

Še večji pa je problem številčenja pri programiranih sukanjih (flamme, nopkast, goseničast ipd.). Pri nadaljni predelavi teh sukancev v tkalnicah pride do tega, da se vzorci ujamejo, tako, da so grupirani ali pa prerediti. Zato imamo vključen motilec programa, ki ne daje možnosti, da bi prihajalo do teh napak. Motilna naprava dela v določenih obdobjih različno; enkrat da večje število impulzov, enkrat manjše (večje ali manjše število gosenic, flemmejev, nopkov na določeno dolžino), pri tem pa zanika številka.

V preteklem obdobju smo imeli velik problem z umazanostjo v novem oddelku efektne sukalnice, ta je namreč poleg melanžirnice. Viličarji, ki vsakodnevno vozijo material v melanžirnico, izpuščajo plin, ki se je kopičil tudi v sukalnici, se vse dal na kops in povzročal umazanijo. Problem smo delno rešili tako, da smo obrnili ventilatorje (ustvarili nadtlak). Poleg tega se, kolikor je mogoče, izogibamo, da v tem oddelku ne delamo belih efektnih sukancev višjih Nm.

Nekaj pa je tudi subjektivnih vzrokov, ki vplivajo na kvaliteto naših sukancev npr. slabo vezani vozli, nepravilna napeljava, podstati navitki ipd. Na te napake vsakodnevno opozarjamo in jih skušamo odpraviti. To so drobne napake, ki se jih ne da primerjati s prej omenjenimi, na katere pa, dokler ne dobimo zahtevane visoke in trdne Nm preje, trenutno niti ne moremo vplivati.

S tem sestavkom sem skušal prikazati probleme, s katerimi se srečujemo v sukalnici efektne sukancev, da ne bi delavci v ostalih sektorjih v svojem nepoznavanju dobili občutek, da nismo sposobni izdelovati kvalitete efektne sukancev.

A. POŽEK

Ali se zavedamo nevarnosti ropota

Uho je eno od bolj občutljivih človeških čutil. Deluje na istem principu kot mikrofoni, je pa seveda veliko bolj natančen, zaznava različne frekvence zvoka, smer izvora zvoka, meri glasnost, višino, barvo zvoka itd.

Uho

Človeški slušni organ je najpopolnejši sprejemnik zvoka. Sestavljeno je iz treh delov, zunanje, srednje in notranje uho. Zunanje uho je sestavljeno iz ušesne školjke, slušnega kanala sluhovoda in bobniča. Ušesna školjka ima nalogo usmerjanja sprejetega zvoka (zato moramo obračati glavo pri poslušanju z različnih strani) in je v ozki povezavi od 2–2,5 cm dolgim sluhovodom. Na koncu le-tega se nahaja bobnič, ki ima obliko

eliptične membrane in prejema zvočne impulze in jih pretvarja v mehansko gibanje, poleg tega pa ima zaradi svojih lastnosti tudi varovalno funkcijo.

Srednje uho sestavljajo tri slušne koščice (kladivce, nakovalce in stremence). Naloga slušnih koščic (vzvodov) je prenos nihanja bobniča na notranje uho, poleg tega pa lahko uravnavajo tudi jakost prenosa tega nihanja, seveda v določenih mejah.

Notranje uho je zaradi boljše ga prenosa zvoka (ojačitve) na-

polnjen s tekočino in v tem delu je zavita cev imenovana polž, ki je eden izmed najbolj komplicirano sestavljenih delov človeškega telesa — zvočno nihanje se prenese do polža, v njem spremeni v el. impulze, ki gredo potem v slušni del možganske skorje in šele tu ga mi začitimo kot zvok, hrup itd. To je zelo poenostavljen opis človeškega ušesa.

Zvočna moč, ki jo pri normalnem obsegu sprejema naše uho (sprejema razliko pritiska zvočnega tlaka) je izredno majhna. Če bi na primer spravili skupaj milijon ljudi, bi vsi skupaj s svojim govorjenjem ustvarjali komaj 7 W energije, torej komaj polovica energije ene navadne el. svetilke. Če sedaj pomislimo kako majhno energijo (nihanja) mora človeško uho sprejemati in preko vzvodja prenašati do polža si šele lahko predstavljamo njegovo izredno občutljivost, to pa seveda po drugi strani predstavlja tudi veliko nevarnost za okvaro (izgubo slušne občutljivosti) sluha, če pride do bolezni ušesa (vnetja) ali prekomernih obremenitev (prevelik hrup in čas izpostavljenosti).

Poznamo tri vrste naglušnosti, in sicer konduktivno, perceptivno in naglušnost zaradi nenormalnega delovanja slušnega dela možganov. Konduktivna nastane na primer zaradi zožitve, zaprtja sluhovoda, mehanske okvare bobniča itd., druga perceptivna pa zaradi dege-

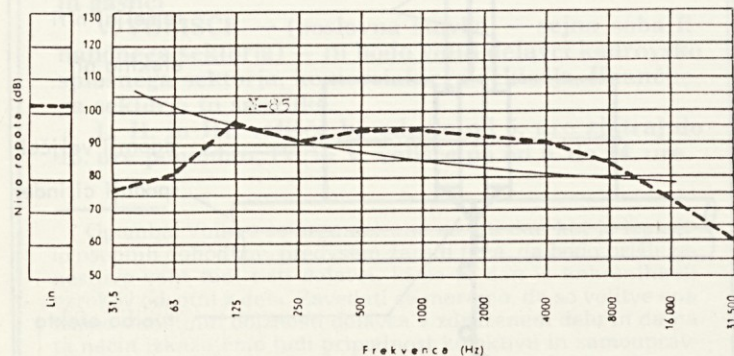
neracije ušesnih organov in je posledica v veliki meri prevelike obremenjenosti slušnega organa npr. zaradi prekomernega hrupa. V praksi je naglušnost ponavadi kombinacija obeh, tretja oblika naglušnosti pa je mnogo manj pogosta.

Naglušnost ugotavljamo z avdiometrom katerega imajo sedaj tudi že v litijskem zdravstvenem domu in vsi naši delavci, ki so izpostavljeni prekomernemu hrupu bodo morali obvezno opraviti tudi pregled sluha in iz katerih bo potem razvidno kakšne so posledice izpostavljenosti prekomernemu hrupu glede na predhodni pregled.

Hrup

Hrup je vsak nezaželen zvok, ki nas moti pri govoru ali odmevu in je lahko relativno tih ali pa zelo bučen. Zvočni nivo oziroma zvočno moč merimo v decibelih (dBA). Dovoljen nivo hrupa, kateremu smo lahko izpostavljeni osem ur dnevno je 90 dBA. Določen je na osnovi izkušenj in meritev in pomeni, da, če smo izpostavljeni takemu nivoju hrupa osem ur dnevno, se naše uho po šestnajstih urah neizpostavljenosti hrupu še lahko popolnoma odpohje.

Tu je seveda potrebno upoštevati tudi različno občutljivost ljudi na hrup. Ta norma (MDK) velja za ljudi z normalno občutljivostjo, pri bolj občutljivih ljudeh pa je ta meja mnogo nižja.

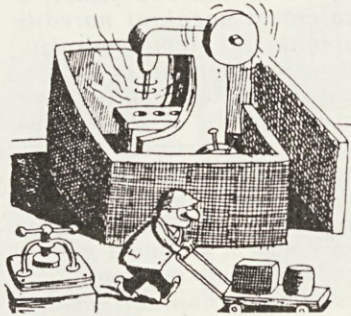
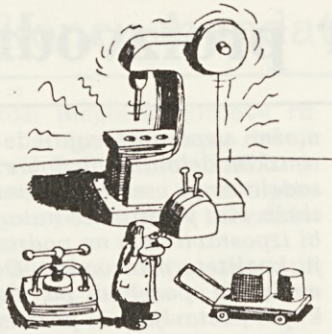

Frekvenčna analiza ropota jasno kaže prekoračitev ropota (nad polno črto) iznad dovoljene meje. Z uporabo zaščitne vate preprečimo preobremenjevanje ušesa.

Ugotovili so, da pri teh ljudeh hrup škodljivo vpliva že pri 75 dBA.

Ni potrebno posebno razlagati, da smo sedaj velikokrat izpostavljeni prekomernemu hrupu, tako na delovnem mestu, na potovanju, ulici, kot tudi doma. Če smo temu škodljivemu hrupu prekomerno (čas in moč hrupa) izpostavljeni, lahko zelo hitro nastopijo okvare našega sluha — naglušnost. Po kolikšnem času bodo nastopile je odvisno od prekoračenega nivoja in časa izpostavljenosti in pa seveda od naše občutljivosti. Okvare sluha sami niti ne zaznamo takoj, saj se občutljivost našega slušnega organa zmanjša najprej na višjih frekvencah, ki niti ne vplivajo toliko na sporazumevanje pri govoru in ponavadi šele od prijateljev, sodelavcev ali pa bolj natančno po pregledu na avdiometri zvemo, da z našim sluhom ni nekaj v redu — smo naglušni. Koliko je človek s tem prikrajšan ni potrebno posebej razlagati.

Kako se borimo proti naglušnosti, prekomernemu izpostavljanju hrupu? Lahko tako, da uporabljamo stroje, ki ne povzročajo škodljivega hrupa, z ustrezno ureditijo delovnih prostorov, če je mogoče z izolacijo stroja, ki povzroča škodljiv hrup od okolice in nazadnje, če ni mogoče drugače, z uporabo osebnih zaščitnih sredstev (zaščitne vate, čepkov, različnih vrst naglušnikov).

Hrup vpliva tudi na naše počutje in kvaliteto našega dela.

Uporaba osebnih zaščitnih sredstev proti hrupu

Kako uporabljamo zaščitno vato?

Dobimo jo v škatlici na katere hrbtne strani so navodila za uporabo. Zaščitna vata je v njej zložena v obliki 6 cm široke in 0,5 cm debele rjuhice. Kako jo uporabimo? (Glej sliko 3)

1. Iz škatlice potegnemo rjuhico in lepo odtrgamo 3–4 cm dolg kos rjuhice (dolžina je odvisna glede na željeno velikost čepka).

2. Odtrgan kos rjuhice prepognemo kot kaže slika in odstranimo morebitne štrleče dele vate.

3. Tako narejen kos položimo na čisto, trdno podlago in prepognemo kot kaže slika.

4. Tako prepognjen kos z obema rokama trdno zvijemo v zvitek — nastane čep, v praksi ni tako koničast kot kaže slika, kar nas ne sme motiti.

5. Tako narejen čep potem vstavimo v sluhovod na način kot kaže slika.

6. Izgled zavarovanega ušesa.

V praksi pogosto navajajo najrazličnejše vzroke in izgovore, zakaj ne nosijo vate. Naj navedem najbolj tipične:

1. — da moti pogovor med delavci — se ne sporazumevajo dobro;

2. — ostaja v ušesih in jo je potem potrebno izvleči s pomočjo zdravnika;

ne, srce, ledvica in ostala tkiva), glavoboli so velikokrat posledica dela v prostoru v katerem je prekomeren hrup, če ne uporabljamo zaščitnih sredstev.

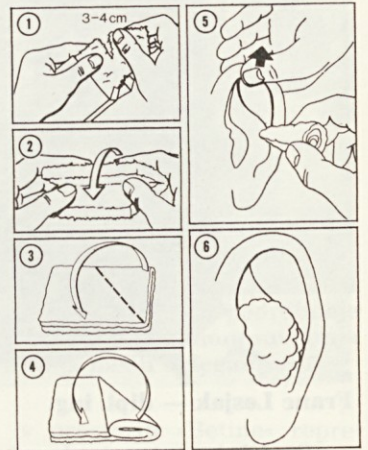
Z uporabo osebnih zaščitnih sredstev pa hočemo preprečiti, da bi prišlo do preobremenitev našega ušesa preko bobniča in to ponavadi dosežemo s tem, da zapremo sluhovod (zaščitna vata) ali izoliramo od okolice celo ušesno školjko (naglušniki). S tem načinom zaščite ponavadi dosežemo (v naših pogojih vedno), da ne pride do preobremenitve našega slušnega organa in s tem do slušnih okvar. Vsak posameznik se mora zavedati, da bo z uporabo zaščitnih sredstev proti hrupu obvaroval svoj sluh. V nasprotnem primeru bo zaradi preobremenitev slušnega organa po določenem času zanesljivo imel okvarjen sluh. V nasprotnem primeru bo zaradi preobremenitev slušnega organa po določenem času zanesljivo imel okvarjen sluh.

Za delo v naših delovnih prostorih zadostuje kot zaščitno sredstvo že zaščitna vata ali naglušniki.

nja zaščitne vate se nanjo navadimo in nošenje poveča naše ugodje. Nikoli ne smemo pozabiti — določen čas (1–2 meseca) rabimo, da se nanjo navadimo.

Četrta trditev je upravičena in v tem primeru je potrebno uporabljati plastične čepke ali naglušnike.

Za peto trditev velja podobna razlaga kot za prvo, potreben pa je seveda določen čas, da se tega navadimo — da tudi ob manjšem nivoju ropota, ki pride na slušni organ, ugotovimo napako. Razlika v dojemanju zvoka ni tako velika, da ne bi mogli ugotoviti nepravilnega ropota stroja.

Slika 3

Vsa zaščitna sredstva vsaj na začetku delavca motijo, zato se jih je potrebno zavestno navaditi in čez čas postanejo naš nepogrešljiv spremljevalec. V vsakem primeru se nam njihova uporaba zelo obrestuje, saj s tem zavarujemo svojo največjo vrednoto — ZDRAVJE.

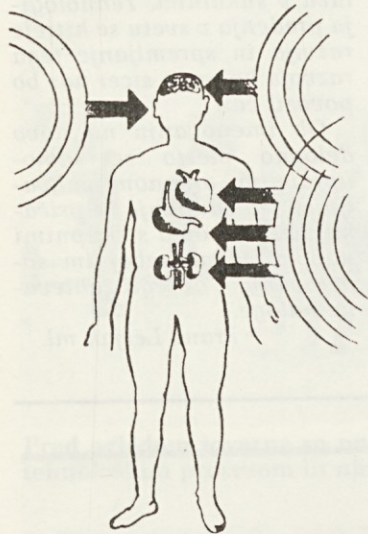
Stane Črne, var. ing.

Poklici naših sodelavcev

Zanimivo je spremljati delo odbora za delovna razmerja — posebno pri tistih točkah, ko obravnavajo prošnje za zaposlitev. Mapa, v kateri so te shranjene, je vedno debelejša. Pred nekaj leti je bila skoraj prazna — debelejša pa tista z odgovorimi. Časi se spreminjajo.

Zanimivo je tudi, s kakšnimi poklici se zaposlijo pri nas v proizvodnji. Največ je seveda priučnih delavk ob strojih brez drugega poklica, so pa tudi frizerke, prodajalke, šivilje, fotografinja, PTT prometnik itn.

Vedno težje je dobiti ustrezno zaposlitev, preživeti se pa mora.

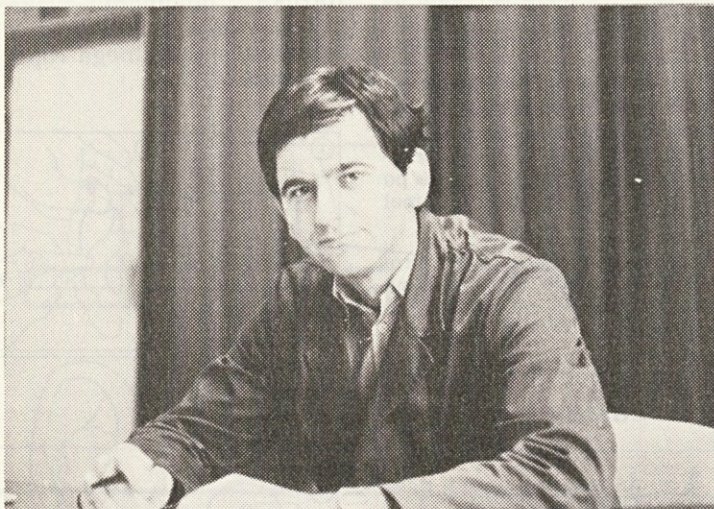
Prekomeren ropot ne povzroča samo naglušnosti, ampak vpliva tudi na druge človekove organe. Glavobol je lahko velikokrat posledica izpostavljenosti.

S kakšnim namenom jih uporabljamo? Ko hrup preseže 90 dBA na primer v delovnem prostoru v katerem delamo pride do preobremenjenosti našega slušnega organa in ta preobremenitev, če se periodično ponavlja, po določenem času povzroči slušne okvare, seveda pa hrup ne vpliva samo na uho, temveč tudi na druge človeške organe (možga-

kega »prisilnega« uporabljaja-

Franc Lesjak — direktor proizvodnega sektorja

Konec oktobra so delegati delavskega sveta potrdili predlog razpisne komisije in imenovali za opravljanje del in nalog direktorja proizvodnega sektorja Franca Lesjaka, dipl. ing. Seveda smo mu takoj zastavili nekaj vprašanj, da bi ga na ta način predstavili našim delavcem. Na vprašanja je takole odgovoril:

Franc Lesjak — dipl. ing.

»Predilnico poznam že od mladih nog, kajti rodil sem se »Na štali«, le nekaj metrov stran. Moji predniki so delali v Predilnici od njene postavitve dalje, tako da lahko rečem, da mi je »fabrika« že v krvi. V naši tovarni sem med šolskimi počitnicami in med študijem delal kot zbiralec cev, posluževalec mikalnikov, transportni delavec v sukalnici, nekaj mesecev sem bil tudi vodja iz-

mene in mojster v predilnici. V pripravniški dobi sem se poleg ostalega intenzivneje ukvarjal s preučevanjem čistilnice in mikalnice, ter z nagrajevanjem, pozneje pa sem opravljal dela in naloge obratovodje predilnice. Zato lahko rečem, da ob prevzemu nove dolžnosti dokaj dobro poznam našo proizvodnjo z vseh zornih kotov. Vodenje proizvodnje štejem za zahtevno nalogo, ki jo je

možno uspešno izvajati le z timskim delom in ob dobrem sodelovanju vseh strokovnih služb. Kot prioriteto nalogo bi izpostavil delo na področju kvalitete proizvodov. Domači, še posebno pa tuji kupci postavljajo ta problem vedno bolj v ospredje. Seveda pa ni čarobne palice, s katero bi naenkrat naredili premik na tem področju. Ustrezno moramo opredeliti vse dejavnike, ki vplivajo na kvaliteto. Tu mislim predvsem na obstoječi strojni park, surovine in na naše slabo delo. Jasno moramo opredeliti vse tiste slabe točke v našem strojnem parku, ki negativno vplivajo na kvaliteto in napraviti prioriteto zamenjave oziroma dopolnitve strojne opreme. Zaostri moramo tehnološko disciplino, kajti ob tako obširnem asortimanu izdelkov je le na ta način možno preprečiti razna pomešanja, zapredke, niansiranja in ostale napake.

V teku je reorganizacija vodenja proizvodnega sektorja, ki ima za cilj predvsem povezati vse tehnološke faze od bale do preje v celoto in priključiti preventivno vzdrževanje in čiščenje strojev v proizvodni sektor. S tem želimo doseči večjo koordinacijo dela med oddelki, izboljšati kvaliteto polizdelkov in s tem končnega proizvoda ter povečati učinkovitost in kvaliteto dela vzdrževalnih skupin. Pri sestavljanju sheme vodenja smo v čim večji možni meri

upoštevali število in sposobnosti obstoječih kadrov, zato shema še ni optimalna in bo prišlo v prihodnosti še do manjših sprememb. Ob tem se moramo otresti miselnosti, da gledamo na delovno mesto, kot na nekaj večnega. Ostajajo dela in naloge, delovna mesta se pa lahko spreminjajo. Že prevečkrat smo v opis delovnega mesta zapisovali dela in naloge, nismo pa preverjali, če se ta res opravljajo.

Mislim, da je marsikateri nepravilnosti kriv tudi obstoječi sistem nagrajevanja, ki do neke mere še ovrednoti količino vložnega dela, nič pa ne upošteva kvalitete dela. Sprejeti moramo enostavna merila, za ugotavljanje kvalitete dela, ki ne bodo zahtevala dodatnih režijskih delavcev.

Smeri razvoja proizvodnje so v naših planih pravilno opredeljene. Gre predvsem za povečanje proizvodnje prej, ki zahtevajo več vložnega dela in znanja. To so višje številke preje, efektne preje, česane preje in predelava v sukalnici. Tehnologija predenja v svetu se hitreje razvija in spremljanje tega razvoja bo nujna, sicer nas bo povozil čas.

Ob imenovanju na novo delovno mesto se samoupravnim organom zahvaljujem za zaupanje in pričakujem, da bomo s skupnimi napori in medsebojnim sodelovanjem dosegli zahtevane naloge.«

Franc Lesjak ml.

Na uvajalnem seminarju se je tokrat zbralo 17 novosprejetih delavk in delavcev. Teoretični del seminarja je potekal v manjši sejni sobi upravne zgradbe ...

... praktični del pa med drugim tudi pred gasilsko shrambo, kjer jih je dežurni gasilec seznanil s požarno varnostjo in praktično uporabo ročnih gasilnih aparatov.

Ob koncu mandata na izlet v Metliko

Obdržali smo tradicijo, da ob koncu mandata članov samoupravnih organov organiziramo izlet, le da smo to prilagodili varčnejšim razmeram in krenili na Dolenjsko in v Metliko. Izbrali smo daljšo in manj poznano pot preko Ribnice in Kočevja in

skozi mogočne gozdove rumenečega jesenskega drevja proti Beli krajini. Idiliko je motilo edino neusmiljeno tresenje avtobusa po gozdni poti.

Tudi ta izlet smo izkoristili delovno, saj smo si dopoldne ogledali tovarno »Beti« v

Metliki, kjer predelujejo tudi našo prejo v trikotajo. Razkazali so nam proizvodne prostore in obrazložili potek proizvodnje v posameznih oddelkih, ki so jih v zadnjih letih močno razširili in posodobili. Po ogledu smo se v obratu družbene prehrane,

Mimo ogleda vinske kleti in pokušnje vin belokranjskega okoliša obiskovalec Metlike skoraj ne more, zato se te »dolžnosti« tudi mi nismo ognili. Nekaj steklenic smo kupili še za pokušino domačim. Popoldne pa smo organizirali bolj po domače,

Prihod pred tovarno Beti — Metlika. Nekaj delegatk se je takoj napotilo v tovarniško trgovino. Teh ni na sliki.

Pred ogledom tovarne so nas predstavniki Beti seznanili s tehnološkim procesom in njihovo problematiko.

Naše delegatke delavskega sveta si ogledujejo stroj za navijanje preden.

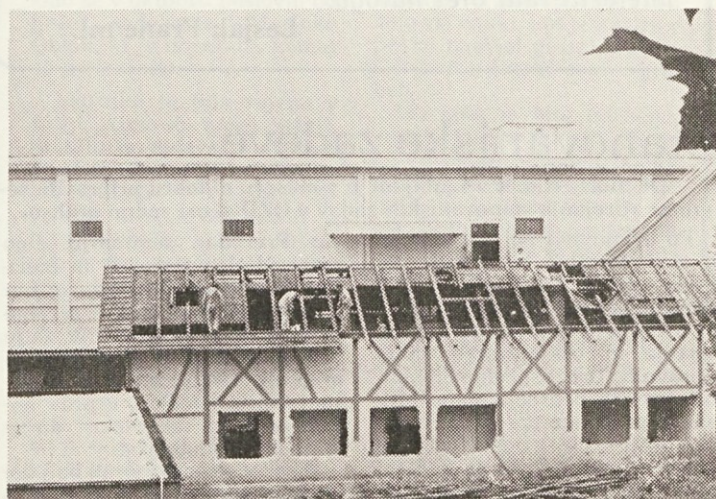

Predstavnica tovarne Beti nas je po ogledu še podrobneje seznanila z njihovo dejavnostjo, sistemom samoupravljanja in odgovarjala na številna vprašanja naših delegatov.

po kosilu, pogovarjali s predstavniki kadrovske splošnega sektorja in delavskega sveta tovarne o organiziranosti delovne organizacije, o delovnih pogojih, družbenem standardu, o samoupravnih in družbenopolitičnih aktivnostih. Vprašanj je bilo precej, odgovori pa temeljiti in odkriti. Zato lahko ocenimo, da je bil obisk tovarne zanimiv in koristen.

v prostorih »Betine« reprezentančne hiše v Vinomeru. Pečeno jagnje in odojek z domačim kruhom sta teknila, posebno ker smo jih zalili s še kipečo ranino. Harminikar Jože je nategoval meh z domačimi vižami, vsi pa smo veselo prepevali. Preživeli smo prijeten dan v še bolj prijetni družbi.

Martina Kralj
Foto: Branko Bizjak

Delavci SGD Beton Litija so porušili del zgradbe bivšega računovodstva. Na tem prostoru je predviden prizidek predilnice za sintetiko.

(Foto: 1. 9. 1983)

Zakaj obvezno nadurno delo ?

V lanskem letu in tudi letos smo večkrat uvedli nadurno delo v proizvodnih oddelkih z nalogo glavnega direktorja. Obvezno nadurno delo je opredeljeno v našem pravilniku o delovnih razmerjih, ki predvideva disciplinsko ukrepanje proti tistim, ki se tega dela ne udeležijo.

Vse družbenopolitične organizacije v naši tovarni, v svojih varnostnopolitičnih ocenah ugotavljajo, da je velika večina delavcev doumela resnost gospodarskih razmer, nujnost čimvečje proizvodnje in izvoza, ter s tem v zvezi potrebo po nadurnem delu. Zato marsikdo postavlja vprašanje, zakaj je potrebno uvajati nadurno delo kot obvezno, s sklicevanjem na pravilnik o delovnih razmerjih? Odgovor je preprost. Proces izdelave preje zahteva od 8 do 11 zaporednih faz predelave, odvisno od vrste preje (kardirana, česana, sintetika). Z vsako fazo se povečuje število delavcev, ki predelujejo isto količino materiala. Na primer surovino, ki jo v bombažni čistilnici in mikalnici predelata po 2 delavca sprede na prstančnih strojih 45 delavcev. Vse tehnološke faze so povezane med seboj in odsotnost ene povzroči zastoj v vsej predilnici. Če se nadurnega dela ne udeležita le po dva delavca v čistilnici ali mikalnici se v 1—2 urah ustavijo vsi stroji v predpredilnici. Tudi na istih fazah imamo delavce, ki opravljajo različna opravila. Na primer v fazi predenja delajo predice in snemalke. Tako bi izostanek le nekaj snemalk v enem oddelku zelo zmanjšal učinkovitost dela predic. Enako velja tudi za vse transportne delavce, ki skrbijo za prevoz polizdelkov iz ene faze na drugo.

Tako lahko le nekaj neodgovornih delavcev zelo zmanjša oziroma onemogoči učinkovitost nadurnega dela, in zaradi teh delavcev se uvaja nadurno delo kot obvezno. To pojasnilo naj bo tudi v opravičilo tistim, ki bi se nadurnega dela udeležili tudi brez naloga.

Lesjak Franc ml.

Stanovanjske zadeve

DU Boris Kidrič v Ljubljani je v mesecu oktobru pripravila seminar »Urejanje stanovanjskih zadev v OZD skozi sodno prakso«.

Po uveljavitvi novega zakona o stanovanjskih razmerjih, zakona o stanovanjskem gospodarstvu ter družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samo upravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji smo v OZD dobili celovito urejeno zakonodajo, na podlagi katere smo že morali urediti stanovanjska razmerja s samo upravnim normativo.

Obdelali smo problematiko iz vseh treh predpisov, največ zakon o stanovanjskih razmerjih, posebno tista področja, ki v praksi povzročajo največ preglav-

vic. Prvi dan seminarja, smo razpravljali o osnovah in merilih za dodeljevanje stanovanj in stanovanjskih posojil. Iz razlage in diskusije sem ugotovila, da je naš samoupravni sporazum o urejanju stanovanjskih vprašanj dokaj dodelan, čeprav nobena stvar ni tako dobra, da se je ne bi dalo izboljšati.

V bodoče bomo morali bolj dosledno izpolnjevati določilo o plačilu lastne udeležbe, ki jo vedno zanemarjamo. Določilo v našem samoupravnem sporazumu, da lahko lastno udeležbo prispevaš v obrokih, ni v skladu z družbenim dogovorom. Vedeti moramo, da moramo z družbe-

nim premoženjem ravnati gospodarno, torej bi morali v primeru odloga lastne udeležbe zaračunati obresti, ki veljajo v gospodarstvu (do sedaj ca. 30 %), torej lahko odlog lastne udeležbe plačujemo le z anuitetami. Prosilci stanovanj si morajo priti na jasno, da je potrebno k reševanju svojega stanovanjskega vprašanja tudi prispevati svoj delež, minili so tisti časi, ko nam je družba stanovanja »podarjala« in tega niti nismo in ne znamo ceniti.

Veliko je danes prosilcev oz. delavcev, ki se jim zdi lastna udeležba previsoka. Toda to je predvsem mnenje nosilcev stanovanjskih pravic na družbenih stanovanjih, ki so stanovanja pridobili v preteklosti in k reševanju svojega stanovanjskega problema niso toliko prispevali. Vsekakor imajo drugačno stališče do plačila lastne udeležbe delavci, ki so svoj stanovanjski problem reševali sami, bodisi z nakupom etažnega stanovanja ali pa so si zgradili individualno stanovanjsko hišo. Zato bi morali biti prožnejši pri dodeljevanju stanovanjskih posojil v te namene. Na seminarju so nakazli veliko poti, po katerih naj bi posojila delili in celo predlagali kriterije oz. prioriteto dodeljevanja stanovanjskih posojil.

V prihodnje bomo morali biti tudi doslednejši pri dodeljevanju stanovanj. Pot do pridobitve stanovanja je naslednja: najprej je potrebno sestaviti prioriteto listo in na podlagi pravnomočne prioritete liste lahko stanovanja dodelimo. Torej imajo prosilci pravico ugovora na prioriteto listo in nato tudi na dodelitev stanovanja. Zato smo tudi pričeli objavljati odločbe o dodelitvi stanovanja. Pritožba na do-

delitev stanovanja mora biti utemeljena in sicer se lahko pritoži prosilec, ki mu je bilo stanovanje dodeljeno, kot tudi ostali prosilci, uvrščeni na prednostni listi, če menijo, da so bili s tem oškodovani. Z dodelitvijo stanovanja pridobi prosilec stanovanjsko pravico, toda s tem še ni nastalo stanovanjsko razmerje. Pravico do uporabe stanovanja pridobi po prevzemu stanovanja od skupnosti stanovalcev oz. stanovanjske skupnosti, pred tem pa mora plačati tudi lastno udeležbo. V kolikor lastne udeležbe ne plača, ne pridobi pravice do uporabe. Pred prevzemom stanovanja je potrebno podpisati tudi izjavo, da bo uporabljal stanovanje v skladu s samoupravnimi splošnimi akti skupnosti stanovalcev. Stanovanjsko razmerje pa nastane z dnem vselitve na podlagi stanovanjske pogodbe.

Veliko vlogo pri gospodarjenju s stanovanji so pridobile skupnosti stanovalcev, zato bi morali tudi zanje pripravljati kratke izobraževalne oblike, kjer bi spoznali glavne naloge, pravice in dolžnosti v stanovanjskem gospodarstvu. Ker smo mi lastniki tudi celih stanovanjskih blokov, bi bil tak način izobraževanja primeren.

Drugi dan pa smo razpravljali o odpovedi stanovanjskega razmerja, o kadrovskih stanovanjih in o združevanju sredstev za stanovanjske namene izven TOZD in razporejanje teh sredstev.

Na seminarju sem izvedela veliko koristnega in veliko navetov tudi iz prakse ostalih delovnih organizacij kot tudi sodne prakse, kar bom upoštevala pri opravljanju del in nalog s področja stanovanjskih zadev.

Vlasta Grom

POŠKODBE v oktobru 1983

Posluževalka OE-strojev Zagorka Ristič je z medeninasto kljukico čistila odvajalni valjček na stroju. Ko je sunkovito potegnila navito vlakno z valjčka, je s kljukico zadela ob desno oko in si ga poškodovala.

Sukalka v efektni sukalnici Ludvika Marolt je iz avtobusa tekla v oddelek. Zaradi dežja in novopoloženega asfalta, ji je pred oddeikom spodrsnilo in je padla. Ob padcu je z desno roko udarila ob okensko steklo v oddelku in si jo poškodovala.

Fina Jozic, dvojilka, je ob rednem tedenskem čiščenju čistila dvojični stroj, ki je miroval. Sodelavka, ki je hotela vključiti krožni čistilec, je pomotoma vključila dvojični stroj, ki je ob zagonu poškodoval delavki kazalec in sredinec leve roke. Ob tej poškodbi je potrebno pripomniti, da je ob čiščenju treba zagotoviti, da je stroj na zanesljiv način ustavljen, na pogonsko stikalo pa obesiti tablico z napisom: »Ne vključuj, delo na stroju!«, tako da nepoklicani ne more vključiti stroja. Tri dvojilke (št. 1, 2, 3) nimajo centralnega glavnega vklopne oz. izklop-

nega stikala. Kljub temu pa ob izvajanju vseh navedenih varnostnih predpisov ne bi prišlo do poškodb, ki je bila na srečo lažje oblike.

Najtežja poškodba letos se je pripetila v predilnici sintetične, in sicer snemalki Marici Kuborič. Delavka je z medeninasto kljukico odstranjevala vlakna, ki so se navila okrog spodnjega raztezalnega valjčka. Pri tem so ji navita vlakna potegnili kljukico okoli valjčka, zaradi česar se je kljukica okoli valjčka navila in ob tem pritisnila prstanec in mezinca leve roke ob rebričasti valjček in jih hujše poškodovala.

Pri odstranjevanju navitih vlaken z raztezalnih valjčkov smo imeli že več poškodb, velikokrat pa tudi potegne kljukico med raztezalne valjčke, zato je potrebna pri tem delu še večja pazljivost. Seveda pa je potrebno, da se pri večjem navitju vlaken raztezalnih valjčkov stroj obvezno ustavi.

A. Krhlikar

Mladi in njihove perspektive

Delovno predsedstvo in vabljeni gostje od leve: Tatjana Pionoza, predsednica medobčinskega sveta ZSMS, Jani Jerant — sekretar OK ZSMS Litija, Rudi Bregar, član predsedstva OK ZSMS Litija, Sonja Remec, Lidija Skubic in Stane Črne, mladinki in mladinec iz naše tovarne.

Osnovna organizacija ZSMS Predilnice Litija je 25. oktobra organizirala sestanek, na katerem so obravnavali možnosti in perspektive mladih v naši delovni organizaciji.

Udeležba s strani mladine je bila dobra, prav tako pa se je sestanka udeležilo tudi precej vodstvenih in strokovnih delavcev. Takšne in podobne sestanke mladi v Sloveniji le redko sklicujejo, zato so se tega sestanka udeležili tudi predstavniki medobčinskega sveta ZSMS, člana predsedstva RK ZSMS, ter predstavnik OK ZSMS Litija in tudi predstavnik OK ZKS Litija.

V razpravi so govorili o kadrovske politiki, zaposlovanju, nagrajevanju po delu, o možnosti za napredovanje in izobraževanje in o informiranju. Kritično pa so mladinci ocenili tudi svoje delo, ki se kaže predvsem v njihovi premajhni aktivnosti, premajhni angažiranosti pri delu, v samoupravnih organih, če-

prav smo v njih zastopani, težko pa bi si mladi odgovorili na vprašanje, kaj oziroma v čem vidijo svojo realno perspektivo in možnosti!

Na podlagi razprave so oblikovali naslednje sklepe:

1. kadrovanje mora biti načrtno in realno; posamezni sektorji morajo podati realne potrebe po kadrih, ki so v skladu s potrebami in razvojem delovne organizacije, še posebno pozornost pa se mora posvetiti kadrovanju za vodstvena in vodilna mesta (pravočasno notranje mentorstvo);

2. prednost pri napredovanju naj imajo delavci:

- s potrebno izobrazbo
- s strokovnim znanjem
- z zadovoljivimi izkušnjami
- ki so bili pri doseganju delu uspešni

— ki so se pripravljali organizirano in samoiniciativno izobraževati;

3. izdela naj se tak način nagrajevanja po delu, iz katerega bo razvidna uspešnost dela, katera se mora periodično ocenjevati, ocenjevanje mora sloneti

na realnih postavkah, ki so odvisne od delavca in iz katerih bo potem razvidna uspešnost posameznika;

4. vsakemu pripravniku dati možnost, da pokaže svoje znanje, sposobnosti in samoiniciativnost pri delu in ga v skladu s tem tudi ustrezno razporediti;

5. mladinci se morajo, če hočejo biti uspešni, aktivno vključevati v kreiranje celotne politike OZD in se morajo zavzemati za večjo strokovnost pri delu, permanentno izobraževanje in uvajanje modernjših načinov dela (modernizacija in racionalizacija dela);

6. mladinci se morajo zavzemati za večjo javnost dela, še boljše informiranje na vseh ni-

vjih, za večjo odgovornost in razmejitev odgovornosti, in za interdisciplinarno reševanje problemov (vključitev vseh, ki lahko kakorkoli pripomorejo k rešitvi problema t. j. od strokovnih delavcev, do delavca, ki delo opravlja).

Od mladih je v veliki meri odvisno, kakšne so njihove možnosti in kakšna bo njihova prihodnost. Zavedati pa se morajo, da je veliko odvisno od njihovega dela, znanja in njihove aktivnosti, tako vsakega na svojem delovnem mestu kot tudi od dela v samoupravnih organih. Uspešnost na teh področjih so njihova perspektiva in njihove realne možnosti napredovanja v prihodnosti.

S. Č.

OO ZSMS

OO ZSMS mora postati središče našega položaja političnega in družbenega delovanja. V njej moramo delovati tako, da se utrip naše generacije čuti v delegatskih in samoupravnih organih in telesih. Tu se moramo bojevati skupaj z razredom in ljudstvom, ki smo njegov sestavni in neločljiv del. To ni samo vprašanje naše notranje organizacije, ampak tudi del naše odgovornosti za delovanje v demokratični povezavi z vsemi organiziranimi

subjektivnimi silami socialistične samoupravne družbe. Pri delu naše organizacije moramo še nadalje izboljševati kadrovske politiko, ustvarjati možnosti za vključevanje najširšega števila mladih v dela organov in vodstev v osnovni organizaciji in družbenih organizacijah, v katerih se zbirajo mladi, v skladu s pobudo tovariša Tita o kolektivnem delu in odgovornosti. Opredelitev in resnični boj za razvoj socialističnega samoupravljanja, enakopravnosti, bratstva in

(Nadaljevanje na 12. strani)

IN MEMORIAM

Marinke Oblak ni več med nami

Naša pota so v tem letu velikokrat usmerjena na pokopališče. Na zadnji poti se poslovljamo od umrlih, ki so živeli med nami in bili del naše skupnosti. Poslavljamo se od znancev, večkrat od mlajših ljudi, od katerih je življenjsko slovo še bolj boleče. Tako smo se v oktobru poslovili od naše sodelavke Marinke Oblak, ki je dopolnila komaj 45 let starosti.

Marinka je bila rojena v Litiji, kjer so njeni starši, predilniški delavci, s številno družino stanovali v »Zasavski koloniji« — za Savo. Življenje družine Zupančič je bilo utesnjeno med železniško progo, cesto in reko Savo. V tem okolju je Marinka preživela mladostna leta. 16-letna se je zaposlila kot snemalka v Predilnici Litija, kjer je delala 29 let. Postala je predica, delala je na prstančnih strojih. Že v mladosti je bila rahlega zdravja in jo je izmnsko delo utrujalo. Po 19 letih dela v predilnici bombaža, je bila Marinka zaradi boleznih premeščena na lažje delo v oddelek sukalnice in v zbiralnico cevč.

Tako je vpeta med družino, predilnico, v skrbi za 3

otroke, morala premagovati tegobe življenja. Življenjska pota so kaj različna. Ena polna sonca, življenjskih uspehov in življenja v ugodnih življenjskih pogojih. Druge življenjske poti so polne grenkobe in zapletov. Vendar se prve in druge življenjske poti stekajo na pokopališčih. Tu smo vsi enaki, kot je modro v pesmi napisal pesnik Simon Gregorčič: Enaki smo v grobeh.

Marinka je bila mirnega, vase zaprtega značaja. Vesele je delila s sodelavkami, tegobe življenja, ki jih ni bilo malo, pa je premagovala sama. Tako sama, osamljena je tudi umrla. Bila je vestna pri delu, dobra do sodelavk in skrbna za družino, dokler so ji to dopuščale življenjske moči. V boleznih je bila Marinka potrpežljiva, mirna in vdana v usodo, svojemu življenjskemu okolju.

Na pokopališču smo se od Marinke zadnjič poslovili in izrekli mami, sorodnikom in otrokom pokojne v imenu samoupravnih organov DO in vseh sodelavcev, iskreno sožalje.

Marinko bomo ohranili v lepem spominu.

F. L.

Udeleženci mladinskega sestanka

O urah »v dobrem«

Delegati delavskega sveta so julija letos sklenili narediti red pri ugotavljanju in izrabi delovnega časa poleg rednega, to je nadur, ki jih delavci ne dobijo plačanih, ampak si kasneje vzamejo toliko prosto.

To nalogo so poverili članom odbora za delovna razmerja in ti so po dolgotrajnem zbiranju podatkov ugotovili, da ni šlo vse tako, kot je določeno v pravilniku — hudih odstopanj pa ni bilo. Bili so proti, da bi za nadurno delo upoštevali poslovne sestanke, delo v tiskarni — sestavljanje in korigiranje našega Predilca, če je to potrebno ob, za večino nas, prostih sobotah. (Delovni koledar v tiskarni pa ni popolnoma enak našemu!?) Sestavili so šest točk — po katerih se bomo v bodoče ravnali. Kar preberite jih.

1. Podatke o prerazporeditvi delovnega časa oz. izrabi ur v dobrem naj posamezni sektorji mesečno, najkasneje do 20. v mesecu posreduje-

jo odboru za delovna razmerja, kar je v skladu s 53. členom pravilnika o delovnih razmerjih in se do sedaj še ni izvajalo.

2. Vsak sektor mora urediti točno evidenco ur, ki so bile opravljene izven delovnega časa (razen organiziranega nadurnega dela) in točno evidenco izrabe teh ur.

3. Ure v dobrem oziroma delo prek polnega delovnega časa morajo biti v naprej odrejene.

4. Sezname delavcev, ki delajo prek polnega delovnega časa je potrebno predložiti varnostniku pri glavnem vhodu.

5. Prerazporeditev delovnega časa zaradi izrabe ur oz. zaradi dela daljšega od 8 ur dnevno, mora biti razvidno tudi iz kartice, ki jih še vedno ne žigosamo dosledno.

6. Ure v dobrem se morajo koristiti v teku 1 meseca od dneva, ko so bile opravljene, sicer ure posameznemu delavcu zapadejo. **M. M.**

vno mesto in doseči boljši zaslužek brez ustreznega dela, znanja in prizadevanja. Mi, mlada generacija, moramo svojo revolucionarnost in domoljubje utemeljevati in izkazovati v delu, z znanjem, v boju za krepitev socialističnih, samoupravnih odnosov, v bratstvu, enotnosti in enakopravnosti. To so glavna merila, po katerih je treba določati sedanji in prihodnji družbeni in gnoten položaj mladega človeka in to mora biti podlaga sistema in njegovih vrednosti. Kljub temu pa se srečujemo z dejstvom, da so tudi med nami mladimi taki, ki delajo izgrede na nacionalistični osnovi, kot vemo, je to prišlo še zlasti do izraza na Kosovem, kjer je bilo precej mladih odkrito, ko so sovražno delovali zoper najsvetlejšo pridobitve naše revolucije.

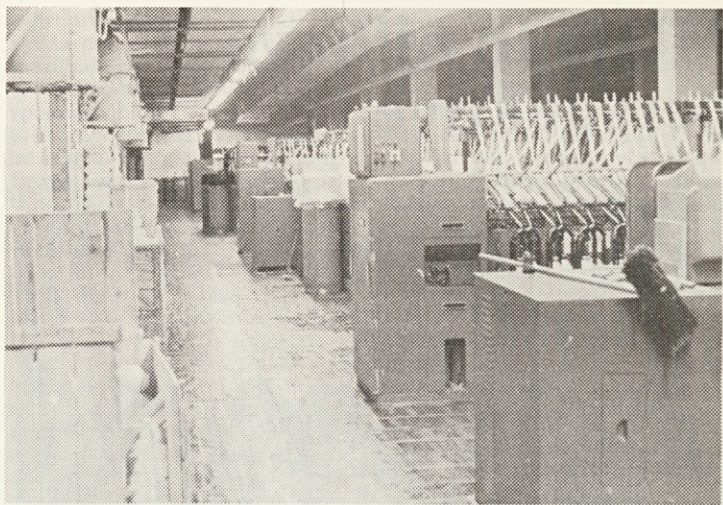
V skladu z doseženimi rezultati v samoupravnem, družbenoekonomskem razvoju moramo še nadalje razvijati in krepiti naš sistem splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. SLO mora postati še bolj sestavni del samoupravne družbe, njena funkcija in zaščita. Pri celotnem delovanju, pri pripravah za SLO moramo bolj vsestransko vključevati mlade, zlasti v enote TO in CZ in zagotavljati tudi na ta način krepitev našega obrambnega sistema.

I. Ž.

(Nadaljevanje z 11. strani)

enotnosti in drugih pridobitev naše socialistične revolucije, delovni uspehi v proizvodnji, pri učenju in študiranju ter neposredno zavzemanje pri delu družbenopolitičnih in samoupravnih organizacij in skupnosti morajo biti podana in odločujoča merila pri vodenju kadrovske politike.

Mi mladi se v ogromni večini izenačujemo z glavnimi vrednostmi naše družbe, s socialističnim samoupravljanjem, bratstvom in enotnostjo, neuvrščnim in neodvisnim položajem naše države v svetu. Upoštevati pa moramo, da se vsi idejni tokovi, politična prežemanja in spopadanja, ki v državi so, pojavljajo tudi med mladino. Zato imamo v celoti družbenoekonomskih odnosov in gibanj tudi obnašanje mladih, ki je v nasprotju z našim socialističnim samoupravnim razvojem in ki prihajajo na dan v nacionalističnih in drugih tendencah, v pojavih dogmatske, levičarske in abstraktne humanistične kritike našega razvoja. Del nas mladih so zajeli tudi pojavi malomeščanske zavesti, portošniške miselnosti, podcenjevanja znanja in dela, pojavila se je neodgovornost, špekuliranje in življenje v brezdelju. Nekateri mislijo, da je najvažnejše dobiti boljše delo-

Flyerji v predpredilnici sintetike

PRIŠLI — ODŠLI v oktobru 1983

1. 10. 1983 **Sejadeta SINANOVIČ**, Valvazorjev trg 9, S/3. izmena

3. 10. 1983 **Stanka LOVŠE**, Sp. Hotič n. h. rem. suk.

3. 10. 1983 **Cvetka PIVEC**, Vrata 11, Šmartno, rem. suk.

10. 10. 1983 **Nada BREŽAN**, Brodarska 9, Litija, PP/3. izmena

12. 10. 1983 **Igor ČARMAN**, Brodarska 14, Litija, rem. PB

12. 10. 1983 **Jernej BREZOVAR**, Ponoviče 1, rem. suk.

17. 10. 1983 **Marinka OSOLNIK**, Jesenje 1, Kresnice, PP/3. izmena

19. 10. 1983 **Franc BAŠ**, Ces. kom. Staneta 17, Litija, S/rez.

**ODŠLI
Upokojitve:**

4. 10. 1983 **Ida KRAMPUŠEK**, Marokova pot 18, Litija, obr. dr. preh.

31. 10. 1983 **Marija TORI**, Sava št. 45/c, PB/3. izmena

Pismeni sporazum:
14. 10. 1983 **Robert BIZJAK**, Gosposvetska 15, Kranj, S/ef. 1. izmena

Smrt:
19. 10. 1983 **Marija KOKALJ**, Ustje 26, Šmartno, zbir. cev

Prenehanje v poskusnem roku:

8. 10. 1983 **Jožefa GORIŠEK**, Ul. Solidarnosti 3, Litija, P/rez.

V naši delovni organizaciji je bilo na dan 31. 10. 1983 zaposlenih 1008 delavcev, od tega 672 žensk in 336 moških.

Od skupnega števila zaposlenih je 22 mladoletnih oseb.

Zupančič J.

HUMOR

Sredi noči so na dom poklicali zdravnika. Pregledal je bolnika in vprašal:

- Ste že naredili testament?
- Ne, je tako hudo?
- Takoj pokličite sorodnike in advokata!
- Jojmene, pa moram res že umreti?
- Sploh ne, tovariš, samo nočem biti edini, ki ste ga sredi noči vrgli iz postelje po nepotrebnem.

Šef je v petek pred končanim delom vprašal sekretarko, kam gre na vikend oz. kako misli preživeti soboto in nedeljo.

- Nikamor ne bom šla, je odgovorila in zardela.
- Lepo, lepo, potem pa vendar vsaj enkrat pridi-te v ponedeljek zjutraj točno v službo!